

Møte onsdag den 4. juni 2008 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 90):

1. Interpellasjon fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til barne- og likestillingsministeren:

«En god barnevernstjeneste forutsetter at de som har det daglige ansvaret for den, kan basere seg på langsiktige og trygge rammevilkår. Barnevern er derfor dårlig egnet for tradisjonelle anbuds konkurranser, der kortsiktige økonomiske kriterier oftest blir avgjørende. Et økende antall barn opplever at barnevernet må overta omsorgen for dem. Når barnevernet overtar omsorgen, får barnet tilbud om fosterhjem eller institusjonsplass. Både ansatte i kommunen og i Bufetat melder om at det er økonomiske forhold som i stor grad avgjør hvilket tilbud barnet får. De etterlyser et større fokus på hvilket tilbud som er til barnas beste. Mange institusjoner opplever at staten gjennom anbudsrunder presser prisene slik at det går ut over kvaliteten på tilbudet til barna.

Hvordan vil statsråden sikre at barnas beste, og ikke kortsiktige økonomiske hensyn, blir styrende for hvilket omsorgstilbud barnevernet gir?»

2. Interpellasjon fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til barne- og likestillingsministeren:

«Familievernet driver med både behandling og rådgivning, mekling og med utadrettet forebyggende familiararbeid. Etter at samboere med barn ble pålagt mekling etter samlivsbrudd, har familievernet fått økt pågang uten økte rammer. Det innebærer at det forebyggende arbeidet blir nedprioritert til fordel for mekling ved samlivsbrudd. Å stå månedsvis i kø når du sliter med samlivsproblemer, kan i mange tilfeller heve konfliktnivået og gjøre veien til samlivsbrudd kortere. Barn som opplever samlivsbrudd, greier seg dessuten mye bedre når foreldrene klarer å samarbeide. Forebyggende familiararbeid kan gjøre at færre barn opplever samlivsbrudd, og styrker muligheten for godt foreldresamarbeid i etterkant av et brudd. Derfor bør familievernet drive mer forebyggende arbeid, ikke bare mekling.

Vil statsråden bidra til at familievernet får mulighet til å drive mer forebyggende arbeid for å hjelpe par til å få et bedre samliv?»

3. Referat

Presidenten: Fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Hallgeir H. Langeland fra og med 4. juni og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Gjertrud Kjellesvik, innkalles for å møte i permisjonstiden.
3. Gjertrud Kjellesvik innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Hallgeir H. Langeland.

Presidenten: Gjertrud Kjellesvik er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter i dag og for resten av innværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sigvald Oppebøen Hansen. – Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets gjenværende møter denne uken.

Sak nr. 1 [10:01:18]

Interpellasjon fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til barne- og likestillingsministeren:

«En god barnevernstjeneste forutsetter at de som har det daglige ansvaret for den, kan basere seg på langsiktige og trygge rammevilkår. Barnevern er derfor dårlig egnet for tradisjonelle anbuds konkurranser, der kortsiktige økonomiske kriterier oftest blir avgjørende. Et økende antall barn opplever at barnevernet må overta omsorgen for dem. Når barnevernet overtar omsorgen, får barnet tilbud om fosterhjem eller institusjonsplass. Både ansatte i kommunen og i Bufetat melder om at det er økonomiske forhold som i stor grad avgjør hvilket tilbud barnet får. De etterlyser et større fokus på hvilket tilbud som er til barnas beste. Mange institusjoner opplever at staten gjennom anbudsrunder presser prisene slik at det går ut over kvaliteten på tilbudet til barna.

Hvordan vil statsråden sikre at barnas beste, og ikke kortsiktige økonomiske hensyn, blir styrende for hvilket omsorgstilbud barnevernet gir?»

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:02:31]: Tusenvis av barn bruker kvar dag kreftene sine på å beskytte seg mot vald, overgrep og omsorgssvikt i egne heimar. Mange av desse barna får ikkje nødvendig beskyttelse før dei er påførte betydelege skadar, skadar som ofte varer heile livet. Det siste desse barna treng, er å flytte fleire gonger enn nødvendig. Dei fleste har opplevd mange brotne relasjonar og mykje utryggleik allereie i tidleg barndom.

Derfor er det svært viktig at dei som har det daglege ansvaret for barn innanfor barnevernet, kan basere seg på langsiktige og trygge rammevilkår. Barnevern kan ikkje samanliknast med busskøyning eller catering som ein set ut på anbud. Barnevern høver dårleg for tradisjonelle anbuds konkurransar, der kortsiktig økonomisk gevinst ofte blir fokus framfor langsiktighet og eit kvalitativt godt tilbud tilpassa barnets behov.

Riksrevisjonen har gjennomført ein verksemdanalyse av Bufetat. Resultatet viser manglande styring og kontroll. Riksrevisjonen ber Barne- og likestillingsdepartementet og Bufetat sikre at barn og unge får eit tilbod som er tilpassa deira behov.

Mange tilsette på institusjonar melder om bekymring knytt til prispress og kortsiktighet, og manglande fokus

på kvalitet og på barnas behov. Kristeleg Folkeparti meiner Regjeringa må ta grep for å sikre at barn og unge får eit tilbod av god kvalitet som i større grad enn i dag er tilpassa deira behov.

Mange barn på institusjon lever i frykt for at heimen deira skal gå konkurs, dei saknar fleire vaksne rundt seg på institusjonen, eller dei står i kø for å få fosterheim eller institusjonsplass. Kristeleg Folkeparti er bekymra for om barna får det tilbodet som er best tilpassa dei, eller om økonomiske prioriteringar styrer kva tilbod barna får.

Offentleg sektor i Noreg gjer innkjøp for over 250 milliardar kr kvart år. Lov om offentlege anskaffelser skal ifølgje lovas § 1

«bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlege anskaffelser basert på forretningsmessighet og likebehandling. Regelverket skal også bidra til at det offentlege opptre med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlege anskaffelser skjer på en samfunns-tjenlig måte».

Offentlege innkjøp baserer seg i stor grad på konkurranse. Konkurranse innan offentlege innkjøp bidreg i utgangspunktet til at staten når måla om effektiv ressursbruk, likebehandling og integritet. Ein unngår sløsing med offentlege fellesskapsmidlar og at det offentleges integritet blir svekt gjennom kameraderi og korrupsjon. Det er derfor viktig at konkurranse som hovudregel blir nytta som verkemiddel ved offentlege innkjøp.

Men konkurranse vil ikkje alltid vere eit formålstenleg verkemiddel. Helse- og omsorgstenester, herunder barnevernstenester, skil seg frå andre tenester på grunn av omsynet til å gi gode og føreseielege tilbod til spesielt utsette brukargrupper.

Barnevernet er ikkje ein alminneleg marknad for kjøp og sal av tenester, men ein del av den statlege myndighetsutøvinga. Staten har ingen konkurrent som kjøpar av barnevernstenester. Kristeleg Folkeparti meiner at ei god barnevernsteneste har som føresetnad at dei som har det daglege ansvaret, kan basere seg på langsiktigheit og trygge rammevilkår. Barnevern passar derfor dårleg for tradisjonelle anbodskonkurransar, der kortsiktige økonomiske kriterium oftast blir avgjerande.

Konkurranseutsetjing medfører at institusjonane må prise sine tenester på ein slik måte at det blir lite rom til fagutvikling, kompetanseutvikling og nødvendig kompetanseoverføring mellom dei forskjellige aktørane på feltet. Organisasjonar som tidlegare samarbeidde om fagleg og organisasjonsmessig utvikling av feltet, blir no konkurrentar.

Det tek ofte lang tid å byggje opp ein god relasjon mellom tilsette og barn på ein barnevernsinstitusjon. Korte kontraktar kan derfor føre til at kvaliteten på tilbodet blir dårlegare på grunn av ustabile rammevilkår. Kortvarige kontraktar gjer nødvendige investeringar i eigedom og utstyr vanskeleg.

Når prisane blir pressa, vil etablerte verksemder kunne bli lagde ned, sjølv om dei leverer barnevernstenester av svært høg kvalitet og med tilfredse brukarar. Dette medfører at fagmiljøet det har teke fleire tiår å byggje opp, blir slet-

ta med eit pennestrøk. Det er ressursløsing og bidreg til å redusere eit nødvendig mangfald innan barnevernsfeltet.

Kristeleg Folkeparti ønskjer eit regelverk som sikrar eit mangfald av tiltak innan m.a. rusbehandling og rusomsorg, rehabilitering, eldreomsorg og barne- og familievern. Går ideelle omsorgs- eller barnevernsinstitusjonar konkurs på grunn av at staten pressar døgnprisen ned og gir for dårlege vilkår for langsiktig drift, vil særskilt viktig kompetanse og kunnskap gå tapt, og tusenvis av pasientar og barnevernsbarn vil miste sitt tilbod.

Kristeleg Folkeparti meiner derfor at ideelle verksemder som yter helse-, omsorgs- eller barnevernstenester, må vere unnatekne kravet om anbod – anten det er staten eller kommunen som skal skaffe tenester.

Samtidig er det viktig å streke under at det er ein jamn auke av barn som mottok tiltak frå barnevernet. Det gjer at barnevernet har behov for auka rammer, samtidig som førebyggjande tiltak må prioriterast i større grad enn i dag.

Barn som lever i ein vanskeleg livssituasjon, skal ha aller høgste prioritet. Trygg oppvekst handlar om at alle barn skal få god omsorg og gode utviklingsmoglegheit. Der heimen sviktar, må barnevernet inn og hjelpe. Vi må sjå barna som treng hjelp – ikkje berre institusjonane, rammene og den kortsiktige økonomiske gevinsten ved å nytte det billegaste tilbodet. Derfor håpar eg at statsråden vil sikre at barnas beste, og ikkje kortsiktige økonomiske omsyn, blir styrende for kva omsorgstilbud barnevernet gir.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:09:36]: La meg starte med å takke interpellanten for at hun gir meg mulighet til igjen å presisere Regjeringens politikk på dette viktige området. Representanten retter fokuset på to forhold: bruk av anbudssystemer og økonomien i det statlige barnevernet.

Jeg starter med det siste først. Barnets beste skal alltid være utgangspunktet for valg av tiltak. Alle tiltak og all plassering skal og må derfor vurderes ut fra individuelle behov. Dette er også presisert i vårt tildelingsbrev til Bufetat. Der heter det:

«Direktoratet skal på bakgrunn av kommunenes utredninger, tiltaksplaner og i samarbeid med kommunene sørge for at barnets behov er et overordnet og styrende utgangspunkt for valg av tiltak.»

Dette er meget klart.

Mange ganger vil familie- og nærmiljøbaserte tiltak være det beste for barnet. Andre ganger kan fosterhjem eller institusjonsplassering være det mest riktige. Beslutningene må bygge på kunnskap om det enkelte barn og et solid faglig fundament.

En viktig målsetting for det statlige barnevernet er å utnytte ressursene best mulig. Men det enkelte barns behov skal altså være avgjørende for hvilket tiltak som velges.

Ved overtakelsen av barnevernet i 2004 var det i rammene for det statlige barnevernet ikke lagt inn midler til omstillinger. Det var forutsatt at omstillingskostnadene skulle dekkjes ved innsparinger. Dette viste seg å ikke være en realistisk forutsetning fra regjeringen Bondevik og daværende statsråd Laila Dåvøy.

Det første vi gjorde da vi overtok, var derfor å komme

med tilleggsbevilgninger for å øke muligheten til å gjennomføre det som var målet med barnevernsreformen. Stoltenberg-regjeringen har altså bevilget 700 mill. kr mer til det statlige barnevernet enn det Bondevik-regjeringen gjorde. Det er en satsing som jeg er stolt av, og som er helt nødvendig for å gjennomføre det som var målene med denne reformen.

Når alt dette er sagt, er det også sånn at man skal vurdere økonomi og styre virksomheten innenfor de rammer Stortinget har stilt til disposisjon. Det er altså ikke noe nytt ved denne regjeringens politikk. Nøyaktig de samme formuleringene fant vi i forrige stortingsperiode.

I det siste budsjettet Laila Dåvøy la fram, presiserte hun behovet for god faglig og økonomisk styring av barnevernet. Hun presiserte også behovet for å redusere kostnadsveksten i barnevernet. Jeg regner derfor med at interpellanten er enig i de forutsetninger som barne- og familieministeren i forrige periode satte.

Så til spørsmålet om anbud og konkurranseutsetting. Hensynet til barnets beste ligger som et grunnleggende prinsipp ved valg av barnevernstiltak til det enkelte barn. Bufetat er altså pålagt å utnytte kapasiteten i eget tiltaksapparat så langt det er mulig. Dersom det ikke finnes et passende statlig tiltak, kan private tiltak benyttes – og de benyttes. Når det gjelder institusjoner, er halvparten private.

Ved kjøp av private plasser, har stortingsflertallet sluttet seg til at ideelle aktører skal prioriteres framfor kommersielle. Dette skal medvirke til at de ressursene som brukes på barnevern, kommer barna til gode. Det skal ikke genereres store overskudd og utbytte hos kommersielle aktører.

Det har blitt stilt spørsmål om hvorfor det statlige barnevernet har valgt å legge opp til kjøp av plasser fra private aktører etter konkurranse. Man spør hvorfor vi ikke har videreført de avtalene som var mellom fylkeskommunen og private aktører. Det er fordi loven krever det.

Offentlige anskaffelser skal være gjennomsiktige, godt dokumenterte og åpne for alle relevante leverandører. Det gjelder også kjøp av kommersielle barnevernstjenester. Dette er viktig for å unngå korrupsjon og for å sørge for en effektiv bruk av offentlige midler.

Vi er også i framtiden avhengige av kommersielle tilbud. Jeg presiserer at kommersielle kan gi gode kvalitative tilbud til barn og unge. Barnets beste skal være utslagsgivende, og det er derfor ikke tale om å flytte barn som har gode tilbud hos en kommersiell aktør – med mindre det er til beste for barnet.

Fra 2008 er anskaffelser av barnevernsplasser sentralisert i Bufdir. Det er satt i gang et utviklingsarbeid for framtidige anskaffelser. Disse skal bidra til målet om et likeverdig, differensiert og tilstrekkelig tilbud i barnevernet. Sentralt i dette arbeidet er det å sikre god kvalitet ved institusjoner det inngås avtaler med. Samtidig vil det bli lagt vekt på langsiktighet og forutsigbarhet for institusjonene. Det kommer barn som bor der, til gode.

Når det gjelder de ideelle organisasjonene, ønsker Regjeringen et godt og tett samspill med disse. Anbud bygges på markedstenkning. Denne Regjeringen erkjenner at

de ideelle organisasjonene på barnevernsområdet kjenner seg fremmedgjort i markedstenkningen.

Vi har derfor gått så langt det er mulig i å utnytte den unntakshjemmelen som ligger i lov om offentlige anskaffelser. Departementet har i brev til Bufetat presisert at vi ønsker å motvirke en kultur der de ideelle aktørene skjærer gode metoder og ideer som konkurransehemmeligheter. For oss er samarbeid viktig.

For å bedre forutsigbarheten for de ideelle organisasjonene er det vedtatt en utvidelse av kontraktstiden. Den økes fra to år pluss muligheten for to års forlengelse, til fire år, med muligheten for to års forlengelse deretter. Ved utvelgelse av institusjoner skal man ta hensyn til behovet for å opprettholde gode og stabile fagmiljøer. En skal også ta hensyn til godt samarbeid med kommunalt barnevern og andre fagområder, som f.eks. barne- og ungdomspsykiatrien. Slik tar staten et ansvar for å se helheten i tilbudet til barn og unge. Mitt inntrykk er at de ideelle organisasjonene er fornøyd med disse presiseringene. I utgangspunktet er det 4-årsregelen som vil bli gjeldende også for de kommersielle aktørene. Men siden redusert bruk av kommersielle tilbud er et mål, må kontraktslengden vurderes av Bufetat i hvert enkelt tilfelle.

Regjeringen har tatt så vel økonomien som kritikken mot anbudstenkningen i barnevernet på alvor. Jeg er glad for at Kristelig Folkeparti i opposisjon ser ut til å være på linje med Regjeringen i disse spørsmålene. Jeg vil også gjøre mitt beste for å skape faglige og økonomiske rammer som bidrar til å virkeliggjøre visjonen om et likeverdig og kvalitativt godt barnevern.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:17:03]: Eg vil takke statsråden for svaret.

Eg tviler ikkje på engasjementet med omsyn til at barnas beste skal vere utgangspunktet for det tilbodet som skal givast. Men det som bekymrar meg, er at når eg får ei beskriving av realitetane f.eks. frå fagteam i Bufetat som jobbar for å gi barn som treng eit institusjonstilbod, eit godt tilbod, opplever fleire at prisen går føre det beste tilbodet til barnet, og at det i tildelingsbrevane som dei får, er såpass klare føringar om pris at det er det som tek den største merksemda. Når familie- og kulturkomiteen har vore ute på komitereise, har vi fått fleire eksempel både der og også frå andre som tilseier at økonomien styrer meir enn det som er barnas behov. Det bekymrar meg. Derfor lurar eg på kva som kan gjerast for å sørgje for at det er barnas behov som skal vere det viktigaste elementet, som statsråden seier. Vi er klare over at budsjetttramma skal halddast. Det er også eit mål at vi ikkje skal trenge å bruke så mykje pengar på barnevernet, i den forstand at ein bør drive så godt førebyggjande arbeid at ein kan førebyggje problem og gi hjelp i heimen, så ein kan håpe at denne situasjonen ikkje oppstår. Men realiteten er at når behova først er der – og det er stort behov – er det veldig viktig at desse barna blir tekne godt hand om, og at dei får eit godt omsorgstilbod.

Det går også på det med forhandlingar og anbod f.eks. frå dei ideelle organisasjonane. Det dei kan fortelje om – i alle fall fleire som eg har hatt møte med – er at dei i

forhandlingar blir pressa så hardt på pris at dei ikkje får gitt eit så godt tilbod som dei skulle ønskje, fordi prisen blir eit gjennomgåande tema.

Det som også bekymrar meg, er om desse organisasjonane i framtida vil kunne greie å drive desse institusjonane som eit godt omsorgstilbod for barna. Eg trur det er svært viktig at vi har eit mangfald, og at vi har ulike tilbod. Men når vi køyrer så hardt på eit anbudssystem, og det er såpass hard konkurranse at dei frivillige organisasjonane som tidlegare har samarbeidd, ikkje kan utveksle informasjon på grunn av anbudssystemet, kan vi risikere at dei går dukken, og då går på ein måte også heimen konkurs. Derfor håper eg at statsråden går grundig inn i det som er anbudssystemet. Kristeleg Folkeparti har eit Dokument nr. 8-forslag som ligg til behandling i næringskomiteen. Det er andre land som vi kan samanlikne oss med, som ikkje har så strenge krav når det gjeld anbod som vi faktisk har, når vi ser på ideelle organisasjonar og stiftelsar.

Det med fosterheim er også svært viktig. Det kunne vi hatt ein eigen debatt om, fordi vi veit at fosterheimsarbeid er ekstremt viktig. Det gjeld korleis ein rekrutterer og får nok fosterheimar, men heller ikkje dei faglege og økonomiske rettane er gode nok. Det kan vere at vi i dag misser fosterforeldre som vi absolutt treng.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:20:30]: Jeg er enig i de vurderingene representanten gjør når det gjelder behovet for å se på private ideelle aktører som noe annerledes og mer likt det offentlige tiltaksapparatet.

Vi har altså en lov om offentlige anskaffelser i Norge. Den loven følger vi, men vi har jo tøyd regelverket så langt det er mulig for å gi de ideelle organisasjonene gode rammevilkår.

Hva gjelder rammevilkår, mener vi at de i hvert fall har blitt bedre de siste årene, i og med at vi har økt overføringene til det statlige barnevernet. Riksrevisjonen kom jo med en kritikk mot Stortinget da vi gjennomførte barnevernsreformen i 2004, for at det ikke var sørget for nok penger til denne reformen. Derfor har dette vært viktig for oss, for forutsetningen for at det ikke skal kjøres anbudsrunder som går ut over barnas behov, er at det er god nok økonomi.

Så er det hele tiden spørsmål om økonomien er god nok, og det må vi ha en fortløpende diskusjon om. Vi må være åpne i forhold til dialog med aktørene, enten det er offentlige aktører, private kommersielle aktører eller private ideelle aktører – jeg har også hatt møte med mange av disse – og det er viktig i forhold til hvilke kriterier vi legger til grunn. Vi legger altså ikke andre økonomiske kriterier til grunn enn det som var tilfellet under den forrige regjering. Vi har også veldig klare krav om at det er barnets behov som skal være avgjørende her.

Jeg mener at faglig gode tilbud er en felles utfordring for institusjoner, uavhengig av type eiendom. Jeg vil orientere om at Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet er i ferd med å gjennomgå sitt tiltaksapparat. De vil kartlegge eksisterende og framtidige behov for tiltak i barnevernet, slik at vi vet at disse er av høy kvalitet.

Tove Karoline Knutsen (A) [10:23:12]: Det har vært mange debatter i Stortinget om barnevern. Det er bra, fordi barnevernet har oppgaver i samfunnet som krever både menneskelige, faglige og økonomiske ressurser for at vi på best mulig måte skal kunne hjelpe barn og unge som trenger det. Nettopp derfor ble jeg egentlig ganske forbauset over innretningen på dagens interpellasjon om barnevernet, hvor man påstår at det er kun de kortsiktige økonomiske interessene som styrer barnevernet, ikke hensynet til barnets beste.

Da har jeg også lyst til å minne om at Riksrevisjonens rapport om Bufetat, som ble debattert i Stortinget i går, er temmelig klar på at den statlige barnevernsreformen som kom i 2007 under den forrige regjeringa, var betydelig underfinansiert. På den bakgrunn var det kanskje ikke så merkelig at daværende statsråd Dávøy i tildelingsbrevet til Bufdir i 2005 understreket at det var viktig å

«reduere kostnadsveksten i barnevernet gjennom å bidra til en gradvis overgang fra bruk av dyre institusjonstiltak til bruk av effektive familie- og nærmiljøbaserte tiltak».

Denne regjeringa har økt tilskuddet til det statlige barnevernet med over 700 mill. kr, i tillegg til at kommunene har fått betydelig økte rammer. Uansett hva slags rammer man har, er det slik at alle sektorer i samfunnet må se til at de ressursene man rår over, har kortest mulig vei til dit behovet er, i dette tilfellet til ungene og ungdommene som barnevernet skal hjelpe, og til dem som tar vare på dem i det daglige.

Når både den forrige og denne regjeringa har tatt til orde for en vridning i tiltak fra institusjonsbruk til fosterhjem og familie- og nærmiljøbaserte tiltak, er det i tråd med barnevernsfaglige tilrådinger og begrunnelser. At slike tiltak også gir god ressursutnyttelse, er selvfølgelig også en fordel. Samtidig har vi understreket at vi må ha et stort repertoar av tiltak i barnevernet som i så stor grad som mulig kan tilpasses det enkelte barns behov. Her inngår selvsagt også institusjoner av ulikt slag. Ikke minst grupper av unge som barnevernet har omsorg for, vil ha behov for et bredt spekter av tiltak fordi de på dette tidspunkt i livet allerede har så mange ulike og kanskje også tunge erfaringer i bagasjen.

Jeg er faktisk litt enig med interpellanten på ett punkt – ikke bare litt enig, jeg er veldig enig – og det er at barnevernet ikke er egnet for kommersialisering og markedsutsetting. Det er derfor vi mener at når vi skal ha færre institusjoner i barnevernet, må man i større grad basere seg på offentlige institusjoner og institusjoner i regi av ideelle aktører og organisasjoner framfor kommersielle tilbydere. Da er det viktig at vi finner gode prosedyrer for likebehandling av de aktuelle tilbyderne, som også statsråden gjorde rede for for litt siden.

Jeg er glad for at departementet nå får en juridisk vurdering av hvordan man kan finne en god og håndterlig praksis for avtaleinngåelse med tilbyderne i barnevernet som er i samsvar med EØS-regelverkets bestemmelser, og som også interpellanten etterlyste i sitt innlegg. Vi har allerede fått på plass viktige tiltak for å oppnå den forutsigbarhet og den ønskede kvalitet vi trenger i barnevernet,

bl.a. gjennom økte kontraksperioder for avtaler med private tilbydere, og at eventuell avvikling av avtaler med en institusjon helt konkret skal vurderes opp mot det behov de som bor på institusjonen, har. Andre viktige momenter er at man vil fremme samarbeid mellom aktørene i barnevernet om metoder og fagutvikling, som også statsråden nevnte i sitt innlegg, at man skal være i dialog om både kvalitet og pris, og at det skal legges vekt på at alle som arbeider ved ulike barnevernstiltak, skal ha lønns- og arbeidsvilkår i tråd med gjeldende tariffavtale.

Det gjøres mye godt arbeid i barnevernet. Samtidig er dette et samfunnsområde som vi heile tida må anstrenge oss for å forbedre. Det handler om de mest sårbare blant oss, barn og unge som ikke har voksne som helt kan ta vare på dem. Da må vi våge å gå tett på og løpende evaluere de tiltakene vi har for disse ungene, enten de er i regi av offentlige eller private aktører.

Jeg tror gode arbeidsforhold og støttefunksjoner for dem som har omsorgen for barn og unge i fosterhjem, satsing på forskning og kompetansetiltak og fornuftig og målrettet organisering er innsatsfaktorer som kan gi oss det barnevernet vi ønsker. Så må vi fortsatt sørge for tilstrekkelig med ressurser som kan gå uten omveier og mest mulig direkte til dem vi skal hjelpe. Det vil gi oss et barnevern til barnets beste.

Karin S. Woldseth (FrP) [10:28:33]: Først vil jeg takke interpellanten for nok en gang å sette barnevernet på dagsordenen. Det er bra at vi som parlamentarikere også kan tale de svakestes sak.

Ute i den virkelige verden er det barn, 2-åringer, som er alene hjemme to–tre dager sammenhengende uten å få byttet bleie fordi det aldri har vært noen som har brydd seg med å pottetrene dem. Det er satt fram knekkebrød og vann på flaske. Dette skjer fordi man i enkelte kommuner ikke har økonomi, eller ressurser som det fint heter, til å gripe inn. Man kommer altfor sent inn i saker hvor barn bor sammen med rusmisbrukere, eller i hjem hvor foreldrene ikke har forutsetninger for å ta seg av barna sine.

Vi hørte statsråden snakke om at man skal ta hensyn til barns individuelle behov. Det er veldig fint at statsråden har den innstillingen, men dessverre skjer ikke det. Ute i den virkelige verden er det svært mange barn som lider. Det gleder meg derfor at statsråden har nedsatt et utvalg som skal se på de statlige tiltakene og de framtidige behovene. Det tror jeg kan være absolutt påkrevd.

De aller fleste barnevernsbarn stiller seg, når de blir voksne, spørsmålet: Hvorfor grep ikke kommunen inn? Eller: Hvorfor grep det offentlige inn så sent? I New York blir foreldrene, hvis det er åpenbar omsorgssvikt, dømt til å gå på kurs i regi av det offentlige eller av frivillige lag og organisasjoner, som har gjort det til sin oppgave å lære foreldre å være foreldre, for det er nemlig ikke gitt alle å være det.

Altfor mange ganger avslår kommunene tiltak, spesielt for ungdom på private institusjoner, og det er økonomisk begrunnet, til tross for at disse ungdommene har behov for spesielt tilrettelagte institusjonsplasser.

Det er ikke til å komme fra at vi får stadig flere barn

og unge som er både utagerende og voldelige, og som også blir rusmiddelmissbrukere. Det er svært få offentlige institusjoner i dag som tar seg av disse ungdommene. De blandes derfor med barn og unge som har vært utsatt for vold i hjemmet eller seksuelle overgrep. Når vi nå ser at denne regjeringen i all vesentlig grad legger opp til å bruke offentlige tiltak, vil jeg spørre statsråden om hun har tenkt gjennom hva hun vil gjøre med de utagerende og svært vanskelige ungdommene som har et tilbud i private institusjoner, men som i de offentlige blir blandet med de barna som ikke er utagerende. Har man tenkt å bygge opp et offentlig skjermet tilbud til svært utagerende barn? Har man tenkt å bruke det private tilbudet videre, eller har man tenkt å mikse bruken?

Den forrige barnevernsreformen var slik at man skulle bygge ned de offentlige institusjonsplassene. Den gangen satt jeg som politiker i fylkeskommunen. Da skulle man satse på de private institusjonene. Nå har man gått til en miks på 50 pst. private og 50 pst. offentlige. Til tross for at man snakker om at det er økonomisk betinget, viser det seg at de offentlige institusjonsplassene har en vesentlig høyere døgnpris enn de private. Jeg kunne tenke meg å spørre om statsråden har noen visjoner om offentlige institusjonsplasser for utagerende ungdommer.

Olemic Thommessen (H) [10:34:16]: Nok en gang snakker vi om barnevern. Det er et område der vi dessverre fortsatt får ganske mange bekymringsmeldinger, det være seg fra kommunalt ansatte som opplever at flaten mot det statlige barnevernet er vanskelig, fra ansatte i institusjoner som føler seg utsatt, og – kanskje de vanskeligste samtalene – de samtalene vi har med foreldre som føler at deres barn ikke blir ivaretatt.

Det er litt – hva skal jeg si – frustrerende at vi stadig må komme tilbake til dette. Jeg tror vi må spørre oss om de grepene som er tatt, er tatt i en rekkefølge og i en hastighet som er forsvarlig. En ting er at man akker seg over at den statlige reformen i utgangspunktet var underfinansiert. Nå har det gått tre år, og vi har merket oss at budsjettene har økt. Det er fint. Spørsmålet er om de kanskje må økes enda mer. Et annet spørsmål er: Hvor mange nye oppgaver skal man utføre samtidig? Vi vet at Bufetat hadde betydelige innkjøringsproblemer da man startet opp. Det var betydelige problemer med å komme i gang. Det var store bemanningsendringer, det var problemer med å håndtere økonomien, osv. I tillegg skal man altså foreta en omrokering fra et barnevern med en stor privat andel av plassene til et barnevern med en stor offentlig andel av plassene, som man ønsker nå. Man skal altså foreta en oppbygging av statlige plasser, og slik sett får man en roking i systemet som i seg selv er ganske krevende. I tillegg tar man inn mindre, enslige asylsøkere, nå opptil 15 år. Neste trinn er fra 15 til 18 år. Jeg tror vi skal tenke oss om når det trinnet skal komme i forhold til hvilke ressurser man faktisk har. På toppen av det hele er vi i en situasjon der antall barn totalt sett øker, så behovene er større.

Bufetat har veldig store oppgaver, og de pålegges oppgaver – nær sagt – den ene oppå den andre før den første er løst. Vi kan snakke om barnets beste, men spørsmålet

om barnets beste fremstår jo som en floskel hvis vi ikke er villige til å renonsere på ideologiske krav, og hvis vi ikke greier å stille opp med den økonomien som skal til for at forutsetningene skal være til stede for at Bufetat faktisk greier å løse oppgaven.

Statsråden repeterte her det som vi har hørt mange ganger, at ved valg av plasser skal man først se etter en statlig plass. Har man ikke det, skal man se etter en plass som er drevet av en ideell organisasjon, og så skal man kanskje finne en privat. Allerede der har man lagt et løp som er ideologisk preget, og vi skal sikkert få anledninger til å diskutere om det er en fornuftig ideologi. La oss bare konstatere at i dag er ca. halvparten av plassene private, og at en slik omlegging som man ønsker på et ideologisk grunnlag, faktisk er en smertefaktor.

For de barna som i dag må flytte fra Svastuen, fordi det stenger 1. juli, og forhåpentlig skal inn i et offentlig tiltak som de ikke vet hva er enda, er dette en belastning, og det må vi ta med oss. Man kan ikke fase ut et system eller fjerne et system før man har et annet på plass, og det er det vi opplever at man gjør.

Man snakker nå om at man skal ha ideelle aktører eller ideelle organisasjoner. Statsråden brukte begge begreper. Bare der har vi en stor ullenhet. Realiteten er at man ikke kan svare på hva det er. Statsråden kan antagelig ikke svare på hva en ideell aktør er i juridisk forstand i forhold til hvem som skal ha en fremtid, og hvem som ikke skal ha en fremtid. Halvparten av disse plassene leveres av aktører som faktisk ikke vet om de har noen fremtid i Norge. Bare det betyr en så stor usikkerhetsfaktor at det åpenbart må gå ut over barna. Det må lages en ordentlig plan. Hvis det er slik at man vil ha private aktører – ideelle eller kommersielle – i fremtiden, må man kunne fortelle dem som man vil ha, om de har noen plass her eller ikke. Da må man bestemme hvilken strategi man skal ha i en slik omleggingsprosess. I dag flyter det jo over stakk og stein. I dag er det ingen i det private kommersielle feltet som faktisk vet om de har en fremtid. Det eneste vi vet, er at de presses vanvittig på pris. Samtidig vet vi at innenfor det offentlige systemet er det så langt ingen som har kunnet redegjøre for hva de enkelte typer plasser koster. Man opererer med store, romslige kalkulasjonsgrunnlag som gjør at det er helt umulig å ha et sammenlignende grunnlag. Man er også klar på at noen konkurranseutsetting skal det ikke være. Det betyr at man er villig til å svelge dyrere offentlige plasser framfor å ha billigere private. Det betyr at man får mindre ut av pengene. Da synes jeg også det er ganske drøyt å påstå at man driver til barnets beste.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:40:23]: Eg vil takke for debatten. Eg trur det kjem til å bli fleire debattar framover.

Det som eg synest er ei utfordring, er at det av og til følest som om vi er på forskjellige planetar når vi diskuterer og høyrer korleis beskrivinga av situasjonen er sentral, og korleis ein opplever han i ulike kommunar og fylke. Det skjer veldig mykje bra innanfor barnevernet. Det er mange barn som fortel at det at barnevernet har bidrege til at dei kom ut av ein vanskeleg og komplisert livssitua-

sjon i heimen og til ein institusjon eller fosterforeldre, har gitt dei ein ny start i livet. Det er mange som får hjelp, og det skjer veldig mykje bra. Det er fantastisk mange tilsette som gjer ein utruleg innsats. Det er likevel ikkje godt nok når vi f.eks. høyrer ei situasjonsbeskriving frå ein kommune om at dersom dei må ha ein institusjonsplass til eit barn som er under tolv år, må dei sende barnet frå sør i Sunnmøre til Trøndelag, fordi det ikkje finst institusjonsplass som er nærare. Og dersom det er ei ung kvinne som blir gravid, får barn og må på ein heim for å jobbe med relasjonane til barnet, må ein sende dei like mange mil, fordi det ikkje finst institusjonstilbod som er nærare.

Det er viktig å tenkje at vi skal ha mangfald og eit godt tilbod, men vi kan ikkje seie at vi skal byggje ned institusjonstilbodet, før vi veit at vi har eit godt nok tilbod også etterpå. Vi kan heller ikkje byggje ned institusjonstilbodet før vi veit at vi har mange nok, gode nok og riktige fosterforeldre for dei som treng det. Vi treng eit mangfald av tilbod, og vi treng å sikre at det eksisterer i framtida. Derfor vil eg oppfordre statsråden til å ta eit møte med ein del av aktørane som driv med dette. Innanfor frivillige lag og organisasjonar og anna ideell verksemd er det mange som legg ned eit stor arbeid, og som gjerne vil bidra. Beskrivinga av verkelegheita som dei gir meg som politikar, er heilt annleis enn den eg møter her på Stortinget. Det er viktig for oss å lytte til korleis verkelegheita er og blir opplevd for dei mest utsette barna.

Når det gjeld fosterheimar, er det svært viktig å lytte til fosterforeldre, til kva erfaring dei har, kor viktig det er at dei får oppfølging, avlastning, og at dei også får gode arbeidsforhold og forsikringsordningar. Er det ei fostermor som i dag blir skadd gjennom å vere fostermor, har ho ingen rett ut frå forsikring. Ho får ikkje noka erstatning. Det er eit hav av usikkerheitsmoment rundt dei juridiske rettane, og det gjeld både dei statlege og dei kommunale fosterheimane. Skal vi sikre at nokon vil vere fosterforeldre i framtida, må vi ta mange grep. Vi må sjå på heilskapen og lytte til dei som har problema nærast, for å ta endå betre grep.

Så kan vi godt diskutere budsjett. Kristeleg Folkeparti har foreslått endå meir pengar enn Regjeringa innanfor barnevernet i dei siste åras budsjett, men vi treng å sjå på både innhaldet og økonomien. I tida framover håpar eg også at statsråden vil sjå på den økonomiske situasjonen.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:43:56]: Jeg ble litt urolig her i sted da representanten Karin Woldseth snakket om toåringer som gikk med bleie fordi de ikke hadde begynt med pottetrening. Jeg vil presisere at det ikke er grunnlag for tiltak i barnevernet dersom en toåring ikke har begynt med pottetrening. Dette er høyst normalt.

Så vil jeg takke for en god diskusjon. Jeg tror det er viktig det som interpellanten griper fatt i: å ha dialog mellom aktørene på dette feltet. Det ønsker vi å ha, og vi har en god dialog. Den kan sikkert bli enda bedre. Vi er også opptatt av å bedre rettighetene for fosterforeldre, og har en dialog om dette.

Denne debatten viser også at nå er det stor tverrpolitisk enighet om at man har stor tiltro til barnevernet. Dette er

nok en endring. Dette ser vi også i samfunnet. Ifølge meningsmålinger har folk større tiltro til barnevernet nå enn det som var tilfellet for noen år siden. Det viser jo at barnevernet gjør en god jobb. Hvis vi ser på bekymringsmeldinger til barnevernet, er de i stor grad fra foreldrene selv. Så foreldrene ser at dette er tiltak som de har nytte av.

Når det gjelder diskusjonen utover det, vil jeg si at jeg deler nok interpellantens syn på barnevern i langt større grad enn jeg deler Høyres og Fremskrittspartiets syn på barnevern. Private institusjoner har en plass også i framtidens barnevern. Det er ikke ideologiske årsaker til at vi ønsker å begrense bruken av disse. Det er fordi vi ønsker at pengene skal komme barna til gode.

Hvor går så grensen mellom private ideelle og private kommersielle aktører? Der ser jeg at vi ikke har klare nok grenser. Et eksempel på det er noen av kollektivene for rusmisbrukere som vi bruker til en del barnevernstiltak. De burde kanskje vært ideelle, men kommer ikke inn under denne kategorien i dag. Derfor er det behov for en ny grenseoppgang mellom hva som er ideelle, og hva som er kommersielle aktører, og den vil vi foreta.

Det er heller ikke riktig, slik Olemic Thommessen fra Høyre sier, at vi ønsker en utfasing av private barnevernstiltak. Det er ikke riktig. Vi har hatt en nedgang i private barnevernstiltak på institusjonssiden på 5 pst., men hvis vi ser på tiltaksapparatet under ett, er det blitt langt større bruk av private tiltak, fordi vi har en overgang til fosterhjem.

Så det er ikke sånn at vi bygger opp mange offentlige institusjoner på bekostning av private. Vi ønsker også gode, stabile rammevilkår for ideelle organisasjoner. Jeg mener at i denne diskusjonen har vi nok langt mer til felles med interpellantens ideologiske ståsted – politiske ståsted – om barnets beste enn det som kom fram fra Høyres og Fremskrittspartiets side under denne interpellasjonsdebatten.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [10:47:02]

Interpellasjon fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til barne- og likestillingsministeren:

«Familievernnet driver med både behandling og rådgivning, mekling og med utadrettet forebyggende familiearbeid. Etter at samboere med barn ble pålagt mekling etter samlivsbrudd, har familievernnet fått økt pågang uten økte rammer. Det innebærer at det forebyggende arbeidet blir nedprioritert til fordel for mekling ved samlivsbrudd. Å stå månedsvis i kø når du sliter med samlivsproblemer, kan i mange tilfeller heve konfliktnivået og gjøre veien til samlivsbrudd kortere. Barn som opplever samlivsbrudd, greier seg dessuten mye bedre når foreldrene klarer å samarbeide. Forebyggende familiearbeid kan gjøre at færre barn opplever samlivsbrudd, og styrker muligheten for godt foreldresamarbeid i etterkant av et brudd. Derfor bør familievernnet drive mer forebyggende arbeid, ikke bare mekling.»

Vil statsråden bidra til at familievernnet får mulighet til å drive mer forebyggende arbeid for å hjelpe par til å få et bedre samliv?»

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:48:00]: Formålet med forebyggjande familiearbeid er å hjelpe familiar til å leve betre saman, forebyggje problem med samspel mellom foreldre og barn og hindre oppløysing av familien. Forebyggjande familiearbeid gir positive ringverknader også for samfunnet elles, i både menneskeleg og økonomisk forstand.

Familievern er ei lågterskelteneste. Klientane kan oppsøkje familievernkontoret utan tilvising, og tilbodet er gratis både når det gjeld familiebehandling og mekling. Som eit ledd i arbeidet med å forebyggje brot i familiar og fastlåste konflikhtar mellom foreldre er det spesielt viktig at familievernnet utviklar vidare den utoverretta informasjonen overfor allmenta. Familievernnet må få høve til å formidle kva som skal til for å få samliv og familieliv til å fungere, og kva som er nødvendig i høve til avtalar og samarbeid om barn ved brot mellom ektefellar eller sambuarar. Det er viktig å synleggjere at samlivsproblem er eit allment fenomen, og at det finst tilbod om hjelp.

For å nå desse måla er det nødvendig å ha god nok kapasitet i familievernnet, slik at familiar som ønskjer det, kan få hjelp i rett tid. Ei rekkje familievernkontor har lang ventetid for familiar som ønskjer hjelp til å takle ekteskap, samliv og foreldreskap. Arbeidet med å synleggjere kompetansen familievernnet har, er med på å auke etterspørselen etter tenesta. Samtidig er det fortvilande når etterspørselen ikkje kan dekkjast på grunn av stram økonomi og for få tilsette. Også målet om å auke den utoverretta verksemda krev god kapasitet.

Familievernnet er ei lita og velfungerande teneste, som betener eit stort publikum. Frå 1. januar 2007 har familievernnet fått nye lovpålagde oppgåver, som mekling ved samlivsbrudd for sambuarar med felles barn, utan å få auka ressursane. Det gjer den økonomiske situasjonen vanskeleg. Leiarar for familievernkontor over heile landet uttrykkjer bekymring for den økonomiske situasjonen som følgje av budsjettet for inneverande år.

Lov om familievernkontorer inneheld to «skal-oppgåver» og éi «bør-oppgåve».

I § 1 står det m.a.:

«Familievernkontorene skal gi et tilbud om behandling og rådgivning der det foreligger vansker, konflikter eller kriser i familien. Familievernkontorene skal foreta mekling etter lov om ekteskap § 26 og barneloven § 51.

Familievernkontorene bør også drive utadrettet virksomhet om familierelaterte tema.»

Familievernkontora ønskjer å jobbe forebyggjande, men opplever at forebyggjande arbeid taper terreng mot akutte kriser, og at «alminnelege samlivsproblem» ikkje blir prioriterte høgt nok frå Regjeringa si side. Det fører til at ventelistene i familievernnet aukar, og at par dermed opplever at konfliktnivået aukar mens dei står i kø for å få hjelp.

Det er òg viktig å streke under at familierapien i seg

sjølv – både behandling og rådgiving – også er forebyggjande med tanke på at problema kan utvikle seg vidare og ende med samlivsbrot og problem for vaksne og barn i form av ulike psykiske problem, rus, barnevern mv.

I rapporten frå Riksrevisjonen, Dokument 3:6 for 2007–2008, som nyleg er behandla i Stortinget, blir det påpeika:

«Ved opprettelsen av Bufetat var en vidare utbygging av familievernnet et sentralt mål. Det har ikke skjedd en utbygging av nye familievernkontor etter 2004.»

No ser eg at Regjeringa opnar for å etablere eit familievern-tilbod på Svalbard, noko som er bra. Men vi treng fleire kontor og auka ressursar for å vareta den store pågangen.

Den økonomiske situasjonen for familievernnet har vore prega av underdekning over fleire år. Berre for Region sør, som er ein av fem regionar i familievernnet, var det nødvendig, grunna manglande økonomisk tildeling, å halde sju av 57 terapeutstillingar vakante i 2007, og tilsvarande i 2008. Dersom underdekninga held fram, må familievernnet i 2009 seie opp fast tilsette.

Det er 387 årsverk i familievernnet. Tal frå SSB viser at i 2006 behandla desse 45 700 saker. I tillegg kjem ei stor mengd par og enkeltpersonar som har delteke på samlivskurs, foreldreførebuande kurs, «Hva med oss?»-kurs for foreldre med funksjonshemma barn, kommunikasjonskurs m.fl.

Eit forpliktande foreldreskap og eit godt samarbeid mellom foreldre også etter samlivsbrot er avgjerande for barns oppvekst. Kristeleg Folkeparti har foreslått å styrkje familievernnet med 10 mill. kr for inneverande år, noko som både ville gitt rom for auka klientbehandling og midlar til kompetanseheving. Det er viktig at Kyrkjens Familievern får tilstrekkelege midlar til fagutvikling og kompetanseheving for å vareta særpreget til dei diakonale familievernkontora.

Familieverntenesta, som er ei førstelinjeteneste med høg kompetanse, kan vise til stor aktivitet, tilfredse brukarar og effekt av behandlinga. Dette er eit vesentleg forebyggjande arbeid for par og familiar – og er særskilt viktig for oppvekstvilkåra til dei barna det gjeld.

Samtidig har staten, som ansvarleg for familievernntenesta, ikkje følgt opp med nødvendig økonomisk tildeling. Familievernnet står derfor overfor ein situasjon der det er relevant å stille spørsmål om familievernntenesta er utsett for ei styrt nedbygging. Familievernnet har behov for ein vesentleg auke i den økonomiske tildelinga for å kunne bestå og gi tilbod om både behandling, rådgiving, mekling og utetterretta forebyggjande familiararbeid. Eg håpar statsråden forstår alvorlet i situasjonen og vil ta grep for å sikre familievernnet.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:54:57]: Jeg er helt enig med representanten Molvær Grimstad i at tiltak for å forebygge vansker og konflikter i samliv og familie er en viktig offentlig oppgave. På dette området har vi mye å vinne på å forebygge. Alternativet er å «reparere» når konfliktene har fått utvikle seg. Det er god samfunnsøko-

nomi å gi et godt faglig tilbud til par som ønsker å løse konflikter før de gir alvorlige problemer og lidelser. Det er bra for paret, og det er bra for eventuelle barn.

De fleste par og familier opplever vansker og konflikter fra tid til annen. Jeg tror det er viktig å alminneliggjøre dette generelt, ikke minst ved å peke på hva par selv kan gjøre for å styrke samlivet.

I forbindelse med arbeidet med stortingsmeldingen om menn, mansroller og likestilling har det nylig blitt foretatt en stor survey-undersøkelse i regi av Nordisk institutt for kunnskap om kjønn og Arbeidsforskningsinstituttet. Denne undersøkelsen bekrefter annen forskning som også viser at likestilt praksis i hjemmet og familien synes å bidra til mer robuste samliv. Skal man altså være opp-tatt av tradisjonelle familieverdier, er det likestilling som ofte er veien til å styrke familien i dag. Risikoen for samlivsbrudd reduseres når det er god fordeling av arbeidsoppgaver i hjemmet. Foreldre som deler permisjonstiden, får flere barn og har en lavere skilsmisrate enn i andre familier. Det viser at et sterkere fellesskap om barnet og foreldrerollen også virker styrkende på parforholdet. Det bidrar til forebygging.

Jeg er kjent med at familievernnet har utfordringer. Riktignok er de økonomiske rammene for familievernkontorene videreført med en pris- og lønnsjustering, men samtidig har, som interpellanten var inne på, familievernnet fått flere oppgaver. Vi er nå i gang med en helhetlig gjennomgang av familievern-tjenesten. Jeg vil i den forbindelse også vurdere om de økonomiske rammene er tilpasset tjenestens oppgaver.

Familievernnet er den eneste delen av hjelpeapparatet som har familien som hovedarbeidsområde og parbehandling som spesialfelt. Tjenesten utgjør grunnstammen i hjelpetilbudet til familier i forbindelse med samlivsproblemer og konflikter i parforhold.

Familievernnet gir årlig tilbud til over 30 000 par og familier. Det er mange mennesker. Hovedtyngden av klientmassen er par som søker hjelp i forbindelse med samlivskonflikter eller -kriser.

Mange familievernkontorer opplever stor pågang, og ventetiden for å få time er enkelte steder veldig lang, som interpellanten var inne på. Likevel er gjennomsnittlig ventetid for å få time til familierådgivning 22 dager. Noen steder er det mer. Men 22 dager i snitt – hvis vi skal se på det tallet, selv om det ikke er dekkende for den situasjonen alle møter – er et gjennomsnittstall som ikke er alarmerende sammenlignet med i veldig mange andre hjelpeinstanser. Så totalt sett er ikke situasjonen så nedslående som representanten hevder, men det er også mulig å gjøre dette bedre enn i dag.

Det er heller ikke riktig når hun hevder at familievernnet hovedsakelig driver med mekling. Av totalt 38 000 saker ved familievernkontorene i 2006 var det 8 500 meklingssaker. Det utgjør 22 pst. av sakene. Det vil si at over 3/4 av alle saker i familievernnet er rådgivnings- og behandlingssamtaler med sikte på å bedre parforholdet eller familiesituasjonen for øvrig.

Årsrapporten fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet viser at meklingssaker utgjør en økende andel av sa-

kene ved familievernkontorene. Denne økningen skyldes i hovedsak omleggingen av meklingsordningen fra 1. januar 2007. Da ble det innført obligatorisk meklings ved samlivsbrudd for samboere med barn under 16 år. Likevel viser årsrapporten at meklingsarbeidet utgjør bare 13 pst. av tidsbruken i familievernnet. 75 pst. av tiden brukes til behandlingssamtaler og ca. 10 pst. til utadrettet virksomhet.

Så til interpellantens spørsmål om hva som kan gjøres for at familievernkontorene kan arbeide mer forebyggende. Jeg vil slå fast at familievernkontorenes virksomhet i sitt vesen er forebyggende. Familievernnet er et lavterskeltilbud uten henvisningsrutiner. Det gjør hjelpen lett tilgjengelig.

Familievernnet kan og bør også spille en viktig rolle i å bedre foreldresamarbeidet etter samlivsbrudd. Dette er også en del av det forebyggende arbeidet. Forskning viser at vedvarende foreldrekonflikter etter samlivsbrudd er skadelig for barna. Et bedret samarbeidsklima mellom foreldrene vil slik sett kunne forebygge følelsesmessige problemer for de barna som kommer i klemme mellom foreldrene.

Mekling i forbindelse med samlivsbrudd er altså viktig, og det er forebyggende. Målsettingen med meklingsen er å bidra til enighet og gode avtaler mellom foreldrene i spørsmålet om barna. Hvis konfliktnivået kan reduseres mellom foreldrene, kan dette legge forholdene til rette for et bedre samarbeid mellom foreldrene.

I loven gis det en føring om at familievernkontorene i tillegg til rådgivning, behandling og meklings bør drive utadrettet virksomhet om familierelaterte temaer. Dette er imidlertid ikke en lovpålagt oppgave. De fleste familievernkontorene driver allikevel med dette. Det kan dreie seg om informasjonsvirksomhet, foredrag, veiledning og undervisning rettet mot hjelpeapparatet eller publikum.

La meg konkludere: Jeg mener altså at familievernnet i dag driver et godt og utstrakt forebyggende arbeid. Vi gjennomgår nå familievernets oppgaver og ser i den forbindelse også på de økonomiske rammene som familievernnet er tildelt. Spørsmål om eventuelle endringer i familievernets oppgaver og ressursituasjonen vil jeg komme tilbake til når denne gjennomgangen foreligger.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [11:01:39]: Eg vil takke statsråden for svaret. Ja, det er viktig å normalisere utfordringa i samlivet, som også statsråden var inne på, og det å ha diskusjonar i heimen om kva ein kan gjere på likestillingsfronten, er eit viktig moment for å ha eit godt samliv. Derfor er Kristeleg Folkeparti veldig oppteke av f.eks. å auke pappa-kvoten, at fedrar skal få fleire veker i lag med barna når dei blir foreldre. På det punktet ventar vi i spenning på når Regjeringa skal kome med meir tid til far, men det er ein annan diskusjon.

Likestilling er sjølvstøtt svært viktig. Eg trur at ein ikkje kjem utanom dei økonomiske rammene til familievernkontora, for skal vi få gitt samtaletilbod og behandlingstilbod til fleire par som ønskjer det, må ein ha meir ressursar til å drive det. I 2006 fekk familievernnet ca. 24 000 nye behandlingssaker, mens talet på meklingsar var 9 500. I 2007

var det ca. 23 000 behandlingssaker, mens talet på meklingsar hadde stige til nesten 13 000. Dette er tal frå Bufetat. Det seier seg sjølv at når familievernnet ikkje er tilført meir økonomiske ressursar etter at dei nye oppgåvene er komne inn, kan ein ikkje drive eit like godt arbeid som ein skulle ønske. Og så er det ein signaleffekt: Når folk veit at det er kø for å kome på familievernkontoret, fører det med seg at det er ein del som tenkjer at det ikkje er nokon vits i å melde seg, fordi dei har lese i avisa at det er kø. Så det reelle talet på dei som eigentleg ønskjer hjelp, veit vi faktisk ikkje. Men vi veit at mange familievernkontor har eit intenst ønske om å drive forebyggjande arbeid, og eg veit at eit familievernkontor i Molde har spesialisert seg på valdsforebygging, der dei gir hjelp i form av terapi til folk som har ei valdeleg åtferd, og som har oppsøkt dei for å få ei behandling som gjer at dei kjem ut av ein valdsspiral f.eks. Det har igjen ringverknader for ein familie. Og det at ein også ønskjer å kome ut til både vidaregåande skular og ungdomsskular og drive med forebyggjande kurs, kan vere med og forebyggje konflikter og auke kunnskapen om korleis ein kan handtere ein vanskeleg situasjon.

Så veit vi at nokre kjem i ein situasjon der samlivsbrudd blir den einaste fornuftige løysinga. Då er det også viktig at ein greier å handtere det på ein god måte, og det har også litt innverknad kva for prosess ein har hatt i forkant av eit samlivsbrudd. Så ut frå den store betydninga dette har for både små og store, er det svært viktig at merksemda rundt dette temaet blir auka, og også ressursane.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:05:03]: Jeg er enig med interpellanten i at familievernnet gjør en god jobb. Det ønsker å utvide sin virksomhet mange steder, og vi må komme tilbake til disse spørsmålene, for i stor grad handler det om spørsmål som er av budsjettmessig art. Men mange av de forebyggende tiltakene som drives, er jo også for par som får barn for første gang, og for par som får barn med nedsatt funksjonsevne. For disse er det nå etablert kurstilbud, som veldig mange er fornøyd med.

Jeg tror mye av det forebyggende arbeidet ligger i likestilling, og vi vet at blant dem som ikke opplever likestilling, er det større skilsmisserate. Derfor er jeg noe forundret over at Regjeringen så til de grader kritiseres for at vi ikke lenger bruker betegnelsen «Barne- og familiedepartementet». For jeg mener at et av de viktigste familiepolitiske tiltakene vi har, er å styrke samarbeidet mellom foreldrene. Som jeg sa i min innledning: Tradisjonell familiepolitikk og forebygging av skilsmisser handler om samarbeid mellom foreldrene. Det legger altså denne regjeringen aller størst vekt på.

May Hansen (SV) [11:06:50]: Interpellanten peker på familievernkontorenes mange oppgaver og deres nedprioritering av forebyggende arbeid. Kirkens Familievern markerer sitt 50-årsjubileum i disse dager, og det tilsvarende tilbudet i Helsedirektoratets regi ble åpnet et år etter det kirkelige.

Behovet for tjenestene som familievernkontorene tilbyr, var etterspurt allerede på 1950-tallet. Familievernnet driver med behandling, rådgivning, meklings og med utad-

rettet forebyggende familiearbeid. Etter at samboere med barn ble pålagt mekling etter samlivsbrudd, har familievernnet fått økt pågang. Det har flere steder ført til at det blir lengre køer, og at det forebyggende arbeidet blir nedprioritert til fordel for mekling ved samlivsbrudd.

Samlivskriser, brudd og konflikter er en del av manges hverdag, og mange trenger hjelp fra familievernnet. Årlig dreier det seg om over 13 000 oppdrag på de 62 kontorene rundt omkring i landet. Det at så mange benytter seg av tjenesten, minner oss på at det er et stort behov for rådgivning og generelt forebyggende arbeid. Forebyggende familiearbeid kan gjøre at færre barn opplever samlivsbrudd og styrker muligheten for et godt foreldresamarbeid i etterkant av et brudd. Derfor bør familievernnet drive mer forebyggende arbeid, ikke bare mekling.

Det forebyggende arbeidet i familien er nødvendig og viktig fordi det kan hindre samlivsbrudd. Mange familier har god hjelp av det tilbudte kontorene gir, og mange får hjelp og råd som gjør det mulig å fortsette samlivet. Det kan være til det beste for mange, men det kan også være slik at man kan få veiledning og hjelp ved samlivsbrudd. Vi vet at barn som opplever samlivsbrudd, greier seg mye bedre når foreldrene klarer å samarbeide.

Det er viktig at de voksne tar hensyn til barnas ønsker og barnas beste. Konfliktfylte samlivsbrudd rammer barn i stor grad, men det finnes nok av etater i kommunene som jobber med forebyggende arbeid i familier. De fleste familier har hatt problemer over lang tid når de tar kontakt med familievernkontoret. Det er i stor grad i førstelinjetjenesten det forebyggende arbeidet gjøres.

Jeg har lyst til å påpeke den tiltroen jeg har til helsestasjonen og det viktige arbeidet den gjør på dette området. Helsestasjonen er unik fordi den har så stor tillit i befolkningen. De aller fleste foreldre oppsøker helsestasjonen, og man har et fantastisk utgangspunkt for å drive godt forebyggende arbeid som når store befolkningsgrupper. Det at det tilbys svangerskapskontroll i helsestasjonen, gjør at en treffer familien allerede før fødselen, noe som igjen gjør at en har god kunnskap om og kjennskap til den enkelte familie og hvilket utgangspunkt den har for samliv og det å leve med barn.

Helsestasjonen har det beste utgangspunktet for å spille en vesentlig rolle i det forebyggende arbeidet i kommunen. Helsestasjonen driver foreldreveiledning og samlivskurs, fødselsforberedende kurs og foreldrekurs. Flere helsestasjoner har også startet egne pappagrupper fordi de har sett behov for dette. Kompetansebygging og fagutvikling innen helsestasjon, skolehelsestasjon og helsestasjon for ungdom er helt nødvendig for å møte de store utfordringene som er der ute. Familier og barn og unge står overfor nye utfordringer som de trenger hjelp til: vold, rus, seksuelle overgrep. Og flere og flere barn får diagnoser som stigmatiserer dem tidlig.

Det er store utfordringer for familier og deres samliv, og for dem som jobber i førstelinjetjenesten – nye utfordringer og nye problemstillinger som krever økt kompetanse. Jeg mener det er viktig at det forebyggende arbeidet som gjøres på helsestasjonen og i førstelinjetjenesten rundt omkring i landet, styrkes. Det er kommunens opp-

gave. Helsestasjoner flere steder i landet har nå utvidet tilbudet, slik at barnevernet, psykiatrien og familietiltakene er samlet på helsestasjonen, under ett tak. Det gir et helhetlig tilbud til familien. De har ett sted å forholde seg til, og der får de den hjelpen de trenger.

Det er nødvendig med tidlig innsats for å hindre samlivsbrudd der man fortsatt ønsker å leve sammen, men jeg vil understreke av noen av samlivsbruddene er helt nødvendige både for voksne og barn. Jeg er helt enig med statsråden når hun sier at det er likestilling som er viktig for et godt samliv. Skilsmissestatistikken i dette landet var på topp i 2004 og 2005. Den sank i 2006 med ny regjering. Den synker fortsatt. Denne regjeringas likestillingspolitikk og familiepolitikk er målrettet og god, som på flere andre områder.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:12:11]: Jeg skal la ligge min fristelse til å kommentere representanten May Hansens siste bemerkning, men jeg skjønner at i jakten på resultater etter denne regjeringens arbeid er man nå blitt så desperat at man griper til skilsmissestatistikken.

Det er i disse dager ca. 50 år siden oppstarten av landets første familievernkontor. Det var på Uranienborg i Oslo. Det var Kirkens Familievernkontor som var pionerene som banet vei, og noen år senere fulgte staten etter og åpnet prøvedrift av et kontor i Trondheim. Siden har vi hatt et tosporet familievern, der det statlige og det kirkelige, ideelle, har utfyllt hverandre. Det har vært et godt mangfold i dette tilbudet. Signalene vi får fra sektoren selv, er på mange måter utgangspunktet for denne interpellasjonen – at grepet oppleves som strammere, både om familievernnet generelt og særlig om det kirkelige familievernnet. Familievernkontorene opplever en økonomisk skvis. De er pålagt flere oppgaver, men får ikke tilsvarende bevilgninger. Det de får, dekker ikke engang utviklingen i lønns- og prisnivået, og det mangler også midler til fagutvikling og kompetanseutvikling for å ivareta egenarten i det kirkelige tilbudet.

I en tid der søkningen til familievernkontorene vokser og vi stadig får større kunnskap om barn som sliter på grunn av samlivsbrudd og familieoppløsning, burde man snarere styrke familievernnet enn sulteføre det. Det virker også som om det er en ideologisk skvis under denne regjeringen. På en del andre sektorer ser vi det helt entydig. Frivillige og ideelle krefter skyves ut. Det var en del av den forrige interpellasjonsdebatten. Vi ser det også i rusomsorgen, innen rehabilitering, og nå kommer det også faretruende signaler fra de kirkelige og ideelle familievernkontorene. Det er snakk om en byråkratisk skvis. Barne- og familiedirektoratet unnlater å svare på brev fra Kirkens Familievern. Det er utvilsomt krefter i byråkratiet som ser på den kirkelige, ideelle, delen av familievernnet nærmest som rusk i maskineriet. Dersom statsråden ikke står klart opp mot dette inntrykket, avkrefter det og sier at hun står for noe annet, vil det inntrykket fort feste seg at man har den holdningen at systemet er viktig, mangfoldet i tilbudet er mindre viktig – mangfoldet i tilbudet om hjelp til dem som trenger det i en vanskelig livssituasjon, er mindre viktig enn det å ha et strømlinjeformet enhetlig system.

Jeg har grepet ordet her i dag – kanskje ikke så vanlig for meg i en slik interpellasjonsdebatt – fordi jeg har blitt veldig forskrekket. Jeg leste i DagenMagazinet om et brev som statsråden har skrevet til Kirkens Familievern, der hun anser dialogen med dem om disse viktige spørsmålene for avsluttet, uten å imøtekomme deres ønske om en samtale om dette. Det undret meg, for jeg kjenner Anniken Huitfeldt som en person som nettopp søker dialog, og som er opptatt av det. Det var endog en viktig del av budskapet hennes i det forrige interpellasjonssvaret i dag.

Så jeg har bedt om ordet her i dag for å utfordre statsråden til å si klart fra om hun synes det er viktig at vi fortsatt har et levende tosporsfamilievern i Norge, med det mangfoldet som Kirkens Familievern representerer, i tillegg til den offentlige delen av tjenesten, eller om hun synes det er like greit at det går mot en ren offentlig tjeneste, der Kirkens Familievern forvitrer. Og så tar jeg det for gitt at statsråden fra Stortingets talerstol kan si at det er en misforståelse at dialogen med Kirkens Familievern om disse spørsmålene er avsluttet fra departementets side, og at hun vil ta initiativ til en fortsatt dialog om det de har på hjertet, om utviklingen av det kirkelige familievern.

Gunnar Kvasheim (V) [11:16:53]: Det er viktig med fokus på familievernets forebyggende rolle, slik denne interpellasjonsdebatten gir mulighet for.

Jeg er enig i at familievernkontorene driver mindre forebyggende arbeid enn de burde gjort. Den knappe ressurs situasjonen rammer virksomheten generelt. Jeg kjenner godt situasjonen fra mitt eget hjemfylke, Rogaland, for familievernkontorene i mitt distrikt har dokumentert hvordan viktig arbeid i dag blir forsømt. Det er ikke en problemstilling som bare er aktuell i enkelte store byer. Ved familievernkontoret i Egersund, som betjener Dalane og Jæren, er situasjonen den at det kan være inntil to måneders ventetid.

Mekling ved skilsmisse og samlivsbrudd er viktig. Gode samværsavtaler og godt samarbeid mellom foreldrene gjør situasjonen lettere å bære for barnet eller barna. Men noe av det viktigste for et barn er at foreldrene har det godt som par. Derfor er det synd at familievernkontorene i så stor grad har blitt en arena for skilsmisser og ikke for forebyggende familievern.

Mange tror nok at folk har en høy terskel for å søke profesjonell hjelp når problemene tårner seg opp i et parforhold. Men det er ikke riktig. Private tilbud til par fylles fort opp, og som interpellanten tok opp: Det er nå lang kø på mange av familievernkontorene. Jeg synes det er veldig positivt at familievernkontorene har så stor pågang av par som trenger noen å snakke med. Det viser at mange par har et ønske om å jobbe med parforholdet.

Statistikken viser nå dessuten at det er flere som gifter seg, og færre som skilles. Det sier også noe om at mange har et ønske om å leve i forpliktende samliv. Det er bra, for stabile familieforhold er viktig for barn. Det som er synd, er at familievernkontorene har for få ressurser til å hjelpe dem som søker støtte. I mange tilfeller er det barna det går ut over.

Vi vet at parterapi og parsamtaler hjelper mange til

å løse samlivsproblemer. Derfor er det viktig at familievernkontorene tilbyr samtaler for par som trenger noen å snakke med.

For Venstre er velferdssamfunnet mer enn det stat og kommune sørger for av tjenester. Mange frivillige fellesting representere en varme og en nærhet som det offentlige aldri kan eller skal erstatte. De rundt 20 kirkelige familievernkontorene er gode eksempler på at andre enn det offentlige kan tilby viktig hjelp for enkeltmennesker. Men de kirkelige familievernkontorene er i dag i en grunnleggende vanskelig situasjon på grunn av ressursknapphet.

Venstre er opptatt av at alle har et personlig ansvar for seg selv, men også for sine medmennesker. Det kan ingen velferdsstat erstatte. Jeg vil derfor understreke at det ikke bare er familievernkontorene som kan være en støtte for ektepar eller samboerpar som har problemer. De aller fleste av oss har et eller annet nettverk: venner, foreldre, annen familie, kolleger m.m. Jeg synes det er interessant å løfte tanken om at vi alle burde bry oss litt mer – selv om noe så privat som samlivsproblemer. Kanskje trenger en ikke å stå månedsvi i kø for å snakke med en terapeut på familievernkontoret. Med dette mener jeg ikke at det offentlige ikke skal tilby familievern. For Venstre er det viktig å understreke at det private engasjement går hånd i hånd med det offentlige støtteapparat.

Jeg vil konkludere med å gjenta familievernkontorenes betydning og behovet for at det stilles ressurser til rådighet som sikrer kontorenes mulighet til å kunne prioritere forebyggende arbeid i langt større grad enn det de i dag har anledning til.

Jeg har merket meg statsrådens forsikring om at ressurs situasjonen nå blir gjennomgått. Jeg imøteser resultatene av den gjennomgangen og Regjeringens oppfølging.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [11:21:22]: Eg vil takke for debatten som har vore. Eg synest dette er eit svært viktig tema.

Vi veit at det å oppleve samlivsbrot kan vere svært tøft og krevjande. Vi er alle sårbare når det gjeld den private sfæren vår. Når vi må takle at livet ofte blir litt annleis enn det vi hadde håpt og drøymt om, er det viktig at det er nokon som bryr seg, og at det er ein plass ein kan gå for også å få profesjonell hjelp.

Vi veit at det er ganske tøft for dei som står i ein sånn situasjon, å oppleve at dei må vente på å få hjelp – og dei får kanskje ikkje så omfattande hjelp som dei gjerne kjenner behov for. Derfor er det svært viktig med denne gjennomgangen som statsråden no har, at ein ser på ressursane til familievernnet. Ein veit at brukarane er svært nøgde med at det er eit lågterskeltilbod. Eg trur faktisk at det er mykje enklare å gå på eit familievernkontor i dag enn det var for ein del år sidan, og eg trur at terskelen for å snakke om problema er blitt lågare enn før. Men det er svært viktig at ein får tilført nok ressurser, slik at ein kan både forebyggje samlivsbrot og hjelpe dei som opplever samlivsbrot, med å takle det på ein konstruktiv, god måte. Ikkje minst for barna sin del er det svært viktig.

Så er det viktig at vi har eit mangfald av familievern. Vi har eit tospora familievern i dag. Vi veit av Kyrkjias his-

torikk at dei aller fleste personane er vigde i kyrkja. Og når Kyrkja då opplevde at par i glede skulle gifte seg, fann ein ut at ein ønskte å ha eit rom der ein også kunne møte personane i sorg, ikkje berre i glede – for vi veit at samlivet gir både glede og utfordringar. Derfor ønskte Kyrkja å starte eit familievern der ein kunne hjelpe familiane når kvardagen blei tøff.

Den historikken er det viktig å ha med seg i det vidare arbeidet. Og vi veit, som Dagfinn Høybråten var inne på, at det er eit ønske frå Kyrkjens Familievern å ta vare på sin eigenart og sin identitet. Eg synest det er viktig for oss å ta med i historia at vi framleis sikrar eit tospora familievern – at ein ikkje må vere engsteleg for at Kyrkja skal drive med eiga kompetanseutvikling, og ho må få meir ressursar enn ho har i dag, til administrasjon. For, skal det vere det offentlege som skal stå for kompetansehevinga, eller skal vi tore å la mangfaldet leve? Så langt har det levt veldig bra, og vi ønskjer at det skal leve i framtida. Derfor håper eg at statsråden vil gå inn i det og prøve å få til ein dialog, slik at ikkje konklusjonen blir at Kyrkjens Familievern tenkjer at det ikkje er nokon vits i å drive eige familievern, men at ein like godt kan leggje ned – for staten vil styre alle inn i *ei* retning, uansett.

Lat mangfaldet få leve, og lat oss leggje til rette for det i staden for å snevre det inn. Tusen takk for debatten.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:24:42]: Det ble sagt av representanten Høybråten at frivillige organisasjoner skyves ut. Det er en påstand som mangler dokumentasjon. Både innenfor barnevernet og på andre områder ønsker vi, på linje med Kristelig Folkeparti, et sterkere skille mellom det som er kommersielle aktører, og det som er ideelle aktører. Kristelig Folkeparti har vært opptatt av dette også i andre saker i Stortinget. Vi er enig i at det skal igangsettes et slikt arbeid, slik at ikke ideelle organisasjoner behandles på samme måte som kommersielle. Det har vært viktig for oss.

Når det gjelder Kirkens Familievern, har jo de en lang

historie. De har også omstilt seg og møter familier med åpne armer enten det er familier som er «homofile», eller andre. Slik jeg kjenner Kirkens Familievern, har de mye omtanke og lite moralisering. Vi har god dialog med Kirkens Familievern. Og jeg vil understreke at vi ønsker et tosporet familievern, og vi ønsker å gi private ideelle organisasjoner like gode rammebetingelser som offentlige organisasjoner.

Jeg er kjent med at organisasjonen Kirkens Familievern har hatt et ønske om å samle alle kirkelige familievernkontorer i én stiftelse, under Diakonhjemmet. Det har vært forhandlinger i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet om de økonomiske forutsetningene for dette. Departementet har tatt til etterretning – det har jeg også gjort – at Diakonhjemmet i januar 2008 valgte å trekke seg fra videre forhandlinger med Bufdir. Men uavhengig av organisasjonsform vil de kirkelige familievernkontorene fortsatt bli fullfinansiert av staten.

Jeg takker for denne diskusjonen. Til slutt vil jeg også henvise til et oppslag som stod i Vårt Land i forrige uke, som viser at norske foreldre bruker stadig mer tid sammen med barna sine. Vi får stadig et inntrykk av at alle prioriterer jobb, og at barna nedprioriteres, men i Norge har vi altså klart å skape et system hvor det er mulig å kombinere arbeid og omsorg for barn. Det tror jeg er til beste for familiene, og jeg tror også det er et godt, forebyggende familievern.

Presidenten: Debatten i sak nr. 2 er avsluttet.

Sak nr. 3 [11:27:24]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Ber noen om ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.28.
